

УДК 342.97

*В. С. Сірко,
аспірант кафедри адміністративного права та адміністративного процесу,
Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса*

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

*Viktoria Sirco
post-graduate student, Department of administrative law and administrative process,
Odessa State University of Internal Affairs*

CONCEPT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPLY OF VOLUNTEER ACTIVITY IN UKRAINE

Стаття присвячена висвітленню однієї з актуальних теоретико-правових проблем адміністративного права адміністративно-правового забезпечення. Досліджуються відповідні погляди вчених на поняття «забезпечення», «правове забезпечення», «адміністративно-правове забезпечення». На основі проведеного аналізу виокремлюються його основні складові елементи: об'єкт, система адміністративно-правових норм та суспільних відносин, суб'єкти, що уповноважені здійснювати адміністративно-правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні. Однією з таких сфер суспільних відносин є волонтерство. Адміністративно-правове забезпечення волонтерської діяльності полягає у виявленні та створенні адміністративних засад та інструментарію реалізації адміністративно-правових відносин у цій сфері, а також охороні та гарантуванні прав, свобод і законних інтересів суб'єктів цих відносин на основі правових норм.

The article is devoted to the coverage of one of the topical theoretical and legal problems of the administrative law of administrative and legal support. The relevant views of scientists on the concept of "provision", "legal support", "administrative and legal support" are researched.

On the basis of the analysis, its main components are distinguished: object, system of administrative-legal norms and social relations, subjects, which are authorized to carry out administrative and legal support of volunteer activity in Ukraine.

One of such spheres of public relations is volunteering. The administrative and legal support of volunteer activity consists in identifying and creating administrative grounds and tools for realizing administrative and legal relations in this area, as well as protecting and guaranteeing the rights, freedoms and legal interests of the subjects of these relations on the basis of legal norms.

Ключові слова: волонтерська діяльність; забезпечення; правове забезпечення; адміністративно-правове забезпечення; елементи адміністративно-правового забезпечення.

Key words: volunteer activity; software; legal support; administrative and legal support; elements of administrative and legal support.

Постановка проблеми. Поняття «адміністративно-правове забезпечення» є однією з важливих категорій у науці адміністративного права. Ця проблематика досить часто привертає до себе увагу науковців та стає предметом наукових досліджень. Аналіз наукових досліджень свідчить, що наукові погляди щодо розуміння цієї категорії суттєво різняться. Аналіз сутності «адміністративно-правового забезпечення волонтерської діяльності» та його елементів буде вкрай актуальним у зв'язку з шаленим розвитком волонтерства в Україні за останні 2-3 роки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Загальнотеоретичні питання адміністративно-правового забезпечення у різних галузях права вивчали такі фахівці, як В.Б. Авер'янов [14], В.С. Афанасьєв, В.В. Галуцько [9], О.М. Гумін [17], Р.А. Калюжний, В.К. Колпаков, О.С.Костюченко [7], О.В. Кузьменко, В.В. Лазарєв [8], О.В. Негодченко, Є.В. Пряхін [17], М.В. Цвік, В.К. Шкарупа та ін. В останні роки адміністративно-правове забезпечення різних суспільних відносин на монографічному рівні розглядали: К.В. Барсуков [4], В.А.Головко [18], О.В. Домбровська [11], О.М. Дручек [15], Р.В. Ігонін [12], Є.Є. Колесніков [19], Я.В. Лазур [13], Т.Л. Лях [1], В.І. Марчук [22], С.І. Москаленко, Г.С. Римарчук [20], С.В. Стороженко, А.В.Філіппов [23], І.Я.Хитра [25], Г.П. Цивиренко [24] тощо. Однак наукові підходи свідчать про неоднорідність наукових думок з цього приводу, оскільки сам зміст цього поняття розкривався ними через різні складові елементи.

Мета статті – проаналізувати дефініцію поняття «адміністративно-правове забезпечення» і його структури та на підставі аналізу надати визначення «адміністративно-правове забезпечення волонтерської діяльності».

Виклад основного матеріалу. Завдяки особливій природі, волонтерство є вагомим соціальним явищем, ефективним способом вирішення складних проблем людини та суспільства, джерелом нешаблонних підходів до їх розв'язання, різновидом участі будь-якого представника соціуму в покращанні якості життя [1, с. 194].

Для аналізу поняття адміністративно-правового забезпечення волонтерської діяльності, на нашу думку, спочатку слід розглянути такі феномени, як «правове забезпечення», «адміністративно-правове забезпечення», «адміністративно-правове забезпечення волонтерської діяльності».

Поняття «забезпечення» надається у Великому тлумачному словнику української мови: забезпечити– означає створити надійні умови для здійснення чого-небудь; гарантувати щось; захищати, охороняти кого-, що-небудь від небезпеки [2, с. 281]. Таке розуміння покладено в основу більшості сучасних наукових визначень поняття правового забезпечення, під яким найчастіше мають на увазі цілеспрямований вплив на поведінку людей і суспільні відносини за допомогою правових (юридичних) засобів [3, с. 327].

К.В. Барсуков розглядає поняття «забезпечення» у двох значеннях: по-перше, як діяльність уповноважених державою органів щодо здійснення своїх функцій; по-друге, як результат цієї діяльності, що виражається у фактичній реалізації правових приписів, прав і свобод громадян [4, с.7]. Ми погоджуємося з його думкою, тому, що виходячи з тематики нашої статті забезпечення в сфері волонтерської діяльності можливо охарактеризувати, як дворівневе: перший рівень забезпечення, характеризується, наприклад, діяльністю Кабінету Міністрів України щодо здійснення своїх «загальних» повноважень стосовно норм Конституції України: «пункт 2 статті 116, Кабінет Міністрів України «вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина» [5]. Другий рівень забезпечення- Кабінет Міністрів України підтримує громадську ініціативу щодо провадження волонтерської діяльності, гарантує і забезпечує захист передбачених Конституцією України та законами прав, свобод і законних інтересів волонтерів, отримувачів волонтерської допомоги, організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів. Такі «спеціальні (реалізуючі)» повноваження вказані в статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність» [6].

Сучасні підходи до поняття «правового забезпечення» розкривають його як реалізацію, захист і охорону прав і свобод або як закріплення прав і свобод [7, с. 14].

Лазарєв В.В. зазначив, що правове забезпечення є частиною дії права, яка характеризує спеціальну юридичну дію права на поведінку і діяльність його адресатів, але безпосередньо з ними ще не пов'язаною [8, с. 133].

В.В. Галуцько проблему правового забезпечення характеризує такими рисами:

- має цілеспрямований характер, оскільки постає певним регулятором суспільних відносин, упорядковуючи їх за допомогою права на рівні суспільства;
- має організаційний та упорядковуючий характер, тобто здійснюється за допомогою певних засобів;
- спрямовано на досягнення певних цілей, а тому має регулятивний характер;
- має певний предмет і сферу правового впливу, які усвідомлюються людьми і суспільством та мають для них певне значення;
- здійснюється певними методами, які координують діяльність суб'єктів права або реалізуються за допомогою їх субординаційної підлеглості у процесі виконання або використання норм права;
- має визначені стадії, які передбачають правову регламентацію суспільних відносин, виникнення суб'єктивних прав і юридичних обов'язків та їх реалізацію [9, с. 116–118].

Правове забезпечення – це здійснюваний державою за допомогою всіх юридичних засобів владний вплив на суспільні відносини з метою упорядкування, закріплення, охорони й розвитку, а також вплив на поведінку та свідомість громадян шляхом проголошення їх прав та обов'язків, установлення певних дозволів і заборон, затвердження певних правових актів тощо [10, с. 369].

Дещо інший підхід пропонує О.Є. Костюченко. Характеризуючи ключові ознаки правового забезпечення, автор пише: «якщо виключити норми права, які утворюють правові умови реалізації прав і свобод, то відповідно забезпечення втратить нормативність й перестане бути правовим, у разі виключення засобів реалізації прав і свобод закріплені норми права втратять свою дієвість, відсутність гарантій нівелює обов'язок держави створити умови користування правами і свободами, виключення охорони унеможливує попередження порушень прав і свобод, відсутність захисту зробить неможливим відновлення порушених прав. Виключення з необхідних ознак безперервної діяльності суб'єктів права загалом робить неможливим весь процес забезпечення, починаючи від створення правових умов реалізації прав і свобод і завершуючи охороною цих прав і свобод, а у крайньому випадку і захистом порушених прав... Таким чином, правове забезпечення – це безперервна діяльність суб'єктів права, в межах їх компетенції, зі створення правових умов, усіма правовими засобами щодо закріплення, реалізації, гарантування, охорони та захисту прав і свобод осіб та їх груп» [7, с. 15].

Ми не повною мірою підтримуємо це визначення, тому що правове забезпечення вказується, як безперервна діяльність суб'єктів права. На нашу думку не всі суб'єкти права впливають на правове забезпечення, наприклад, самі волонтери є суб'єктами права, але не можуть впливати на прийняття нормативних актів, що регулюють їх діяльність.

Домбровська О.В. трактує поняття забезпечення конституційного права людини на життя як діяльність з метою створення оптимальних умов для повного і безперешкодного користування таким соціальним благом, як життя, яка полягає у здійсненні активних дій і в обов'язку утримуватися від дій, що можуть негативно вплинути на реалізацію зазначеного права, а також сам результат цієї діяльності [11]. На переконання Р.В. Ігоніна, поняття «забезпечення функціонування судів загальної юрисдикції» складають норми права та правові гарантії, процесуальна діяльність органів державної влади щодо їх створення та реалізації [12, с. 37]. На нашу думку, максимально точно зміст поняття «забезпечення» розкривається через використання конструкцій «створення умов» або «впорядкування», оскільки означені дії самі по собі є і процесом, і станом. Відповідно, вдалим здається визначення поняття забезпечення (у сфері публічного управління), сформульоване Я.В.Лазуром, а саме: як здійснюваного державою за допомогою адміністративно-правових норм та сукупності адміністративно-правових засобів упорядкування суспільних відносин з метою юридичного закріплення, охорони, реалізації і розвитку прав та свобод громадян у сфері діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування [13, с.8]. З урахуванням викладеного надамо власне визначення: *правове забезпечення – це здійснюваний державою за допомогою правових норм, принципів, засобів та заборон процес упорядкування суспільних відносин щодо юридичного закріплення, реалізації, охорони, захисту та відновлення прав та інтересів відповідних суб'єктів.*

Погоджуючись з таким підходом до правового забезпечення, проаналізуємо його похідне поняття – «адміністративно-правове забезпечення». Існує багато визначень та думок щодо адміністративно-правового забезпечення, і ми зупинимось на деяких з них.

На думку В.Б. Авер'янова, оцінювання характеру предмета адміністративного права призводить до висновку про те, що всупереч колишнім помилковим поглядам ця галузь покликана не регулювати аж ніяк не тільки і не скільки управлінські відносини між публічно-владними суб'єктами, з одного боку, і підвладно-керованими об'єктами – з іншого, хоча управлінська складова предмета адміністративного права зберігає, безперечно, досить важливе значення. Натомість значно вагомніше суспільне призначення адміністративного права полягає в іншому – у регулюванні численних відносин, що складаються в ході різноманітної діяльності згаданих суб'єктів щодо забезпечення ефективної реалізації належним приватним особам прав і охоронюваних законом інтересів (так само, до речі, як і для виконання покладених на них законом обов'язків), а у разі порушення цих прав та інтересів – також їх захисту як у позасудовому (адміністративному), так і судовому (через адміністративну юстицію) порядку [14, с. 13].

Дручек О.М., аналізуючи поняття адміністративно-правового забезпечення прав, свобод та інтересів дитини органами Національної поліції України пише: «під адміністративно-правовим забезпеченням пропонується розуміти здійснення державою за допомогою сукупності спеціального механізму упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорону, реалізацію та розвиток» [15, с. 126-127].

Адміністративно-правове забезпечення розглядається як один із видів правового забезпечення, яке, на думку М.В. Цвіка, є цілеспрямованою дією на поведінку людей і суспільні відносини за допомогою правових (юридичних) засобів [3, с. 327]. Сфера правового забезпечення - це сукупність правил порядку управління, які можна і необхідно впорядкувати за допомогою норм права і правових засобів [16, с. 457].

На думку Гумін О.М. та Пряхіна Є.В., адміністративно-правове забезпечення можна розглядати у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні адміністративно-правове забезпечення можна визначити як упорядкування суспільних відносин уповноваженими на те державою органами, їх юридичне

закріплення за допомогою правових норм, охорона, реалізація і розвиток. Щодо вузького розуміння, то визначення буде змінюватися у зв'язку із тим, про які суспільні відносини буде вестися мова [17, с.48].

К.В.Барсуков адміністративно-правове забезпечення проходження служби у складі миротворчих підрозділів - це складне, багатопланове, комплексне поняття, головним змістом якого є діяльність держави щодо створення належних правових умов відбору персоналу, підготовки кадрів, направлення до миротворчих місій та гарантування правового захисту, шляхом встановлення відповідного нормативно-правового забезпечення проходження служби. Адміністративно-правове забезпечення повинне відбуватися в основних трьох напрямках: нормативно-правовому, науковому та інформаційному [4, с. 9, 12].

Головко В.А., у своєму монографічному дослідженні, розглядає адміністративно-правове забезпечення прав учасників дорожнього руху. Він визначає його як регламентовану нормами законодавства діяльність органів державної влади, зміст якої становить створення умов для реалізації, охорони та захисту прав громадян як учасників дорожнього руху за допомогою адміністративно-правових засобів. До таких засобів віднесено засоби переконання та примусу, засоби адміністративного судочинства та засоби безпосереднього, прямого та опосередкованого захисту суб'єктів господарювання [18, с. 7-8]. Р.В. Ігонін вважає, що адміністративно-правове забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції - це регламентована адміністративно-правовими нормами діяльність суб'єктів державно-владних повноважень, яка спрямована на створення необхідних умов для належного функціонування системи судів загальної юрисдикції та встановлена адміністративно-правовими нормами система гарантій належного функціонування такої системи судів [12, с. 39].

Є.Є. Колесников визначає адміністративно-правове забезпечення як здійснюване державою за допомогою спеціального механізму упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорона, реалізація та розвиток. З цього він робить висновок, що адміністративно-правове забезпечення захисту прав споживачів є впливом держави на суспільні відносини з метою впорядкування, захисту та охорони відносин між органами влади, споживачами та суб'єктами господарювання, що здійснюється за допомогою норм права та через спеціальний механізм [19, с. 434]. Г.С. Римарчук визначає адміністративно-правове забезпечення щодо права інтелектуальної власності, як здійснення державою за допомогою правових норм, приписів і сукупності засобів упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорона, реалізація та розвиток [20, с. 8].

Досліджуючи адміністративно-правове забезпечення прав і свобод неповнолітніх, Т.Г. Корж-Ікаєва робить висновок, що це сукупність адміністративно-правових заходів, спрямованих на створення відповідних умов для ефективного реалізації, охорони, захисту й відновлення порушених прав і свобод неповнолітніх. Головними його ознаками є: 1) сукупність адміністративно-правових заходів і засобів; 2) система гарантій; 3) відповідні умови реалізації, їх охорона, захист та відновлення; 4) регулювання переважно нормами адміністративного і конституційного права [21, с. 7-8].

Під адміністративно-правовим забезпеченням встановленого порядку управління, Марчук В.І. розуміє, як створення та підтримку умов для виконання вимог встановленого порядку управління за допомогою адміністративно-правових засобів у правовій сфері [22, с. 9].

А.В. Філіппов адміністративно-правове забезпечення безпеки цивільної авіації розглядає як механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у сфері забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні, що включає в себе норми права, правовідносини, процес реалізації зазначених правових норм через визначені в цих нормах форми і методи адміністративно-правове забезпечення безпеки цивільної авіації [23, с. 8, 10-11].

Г.П. Циверенко розглядає адміністративно-правове забезпечення здійснення народного волевиявлення як комплекс використання існуючої сукупності форм і методів, спрямованих на регулювання відносин у сфері народного волевиявлення, реалізація яких регулюється за допомогою адміністративного права [24, с. 4, 7].

Досліджуючи діяльність банків Хитра І.Я., визначив адміністративно-правове забезпечення, як здійснення органами влади правових, організаційно-технічних та інших комплексних заходів, спрямованих на регулювання відносин при встановленні структури, функцій банківської системи і банківської діяльності, регламентації здійснення основних банківських операцій, взаємовідносин з клієнтами та партнерами за допомогою юридичних норм [25, с. 6-7].

Ми підтримуємо думку Гуміна О.М. та Пряхіна Є.В. відносно структури адміністративно-правового забезпечення, яка складається з п'яти елементів: 1) об'єкт адміністративно-правового забезпечення; 2) суб'єкт адміністративно-правового забезпечення; 3) норми права (норми адміністративного права); 4) адміністративно-правові відносини та їх зміст; 5) гарантії, заходи, засоби, форми та методи адміністративно-правового забезпечення [17, с.49].

У даному випадку об'єктом будуть виступати ті суспільні відносини (діяльність), які потребують державного регулювання, тоб то суспільні відносини в сфері волонтерської діяльності. Суб'єкт - це уповноважений державою орган (чи органи), який наділений повноваженнями щодо реалізації, охорони чи розвитку таких відносин. У першу чергу такий суб'єкт характеризується через структуру та адміністративно-правовий статус. Норми адміністративного права регулюють суспільні відносини у сфері публічного адміністрування волонтерської діяльності. Адміністративно-правові відносини - це правові

зв'язки, що виникають, розвиваються та припиняються між суб'єктом та об'єктом у процесі реалізації приписів адміністративно-правових норм. Гарантії, заходи, засоби, форми та методи адміністративно-правове забезпечення будуть виступати як елементи, що власне і втілюватимуть на практиці у життя політику держави стосовно суспільних відносин в сфері волонтерства.

Все викладене вище дає можливість надати поняття *адміністративно-правового забезпечення волонтерської діяльності, що становить собою здійснюване уповноваженими суб'єктами за допомогою норм права через спеціальний механізм упорядкування, закріплення, реалізації, захисту та охорони суспільних відносин у сфері волонтерства.*

До ознак адміністративно-правового забезпечення волонтерської діяльності можливо віднести: 1) вплив держави на волонтерські організації та волонтерів; 2) реалізація конституційно закріплених положень щодо права громадян на надання безоплатної допомоги суб'єктам, які її потребують; 3) об'єктом регулювання виступає діяльність волонтерських організацій та окремих волонтерів; 4) суб'єктами, що здійснюють забезпечення волонтерської діяльності є органи державної влади й місцевого самоврядування; 5) адміністративно-правове забезпечення волонтерської діяльності здійснюється за такими напрямками: а) державна реєстрація волонтерських організацій; б) функціонування волонтерських організацій; в) припинення діяльності волонтерів та волонтерських організацій; г) контроль та нагляд за діяльністю волонтерських організацій у межах визначених законодавством; д) застосування заходів державного примусу та відповідальності щодо волонтерських організацій та волонтерів; ж) забезпечення соціального захисту волонтерів.

Висновки. Аналізуючи поняття адміністративно-правового забезпечення в різних галузях дійшли наступних висновків:

- правове забезпечення – це здійснюваний державою за допомогою правових норм, приписів, засобів та заборон процес упорядкування суспільних відносин щодо юридичного закріплення, реалізації, охорони, захисту та відновлення прав та інтересів відповідних суб'єктів;

- до елементів адміністративно-правового забезпечення волонтерської діяльності слід віднести: 1) об'єкт адміністративно-правового забезпечення (суспільні відносини в сфері волонтерської діяльності); 2) суб'єкт адміністративно-правового забезпечення (державні органи та органи місцевого самоврядування); 3) норми права (норми адміністративного права); 4) адміністративно-правові відносини та їх зміст; 5) гарантії, заходи, засоби, форми та методи адміністративно-правового забезпечення волонтерської діяльності;

- адміністративно-правове забезпечення волонтерської діяльності – це здійснюване уповноваженими суб'єктами за допомогою норм права через спеціальний механізм упорядкування, закріплення, реалізація, захист та охорона суспільних відносин у сфері волонтерства.

Література.

- Лях Т. Л. Проблеми нормативно-правового забезпечення волонтерської діяльності в Україні *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.* 2012. № 1 (104), С. 194-195.
- Великий тлумачний словник сучасної української мови/ уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.
- Цвік М.В. Загальна теорія держави і права: підр. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закладів освіти / М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко та ін.; під ред. М.В. Цвіка. Харків: Право, 2002. 432 с.
- Барсуков К.В. Адміністративно-правове забезпечення проходження служби працівниками органів внутрішніх справ у складі міжнародних миротворчих підрозділів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2010. 20 с.
- Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України.* 1996. № 30. С.141.
- Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 р. № 3236 – VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3236-17> (дата звернення 26.06.2018).
- Костюченко О. Є. Визначення поняття «правове забезпечення». *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України.* 2015. № 1 (68). С. 11–16.
- Общая теория права и государства / Афанасьев В. С., Герасимов А. П., В. В. Гойман и др.; под ред. В. В. Лазарева. Москва: Юристь, 1996. 472 с.
- Галуцько В. В. Теорія держави та права: конспект лекцій/ В. В. Галуцько, Г. О. Пономаренко, В. К. Шкарупа; за заг. ред. В. К. Шкарупи. Херсон: ВАТ «ХМД», 2008. 280 с.
- Популярна юридична енциклопедія / В. К. Гіжевський, В. В. Головченко, В. С. Ковальський (кер.). Київ: Юрінком Інтер, 2003 528 с.
- Домбровська О.В. Конституційне право на життя людини і громадянина та забезпечення його реалізації органами внутрішніх справ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02; Націон. акад. внутр. справ. Київ, 2005. 19 с.
- Ігонін Р.В. Поняття адміністративно-правового забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції. *Адвокат.* 2011. № 1 (124). С. 36-40.

13. Лазур Я.В. Забезпечення прав і свобод громадян в сфері публічного управління: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07; Ін-т законодавства ВР України. Київ, 2011. 40 с.
14. Авер'янов В. Б. Не «керувати» людиною – служити їй. *Віче*. 2005. № 4(157). С. 10 - 15.
15. Дручек О. М. Поняття адміністративно-правового забезпечення прав, свобод та інтересів дитини органами внутрішніх справ України. *Форум права*. 2013. № 2. – С. 123–128. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_2_22.pdf (дата звернення 15.06.2018)
16. Общая теория государства и права: академический курс / под ред. М.Н. Марченко. Москва: Зерцало, 1998. Т.2. 518 с.
17. Гумін О.М., Пряхін Є.В. Адміністративно-правове забезпечення: поняття та структура. *Наука і право*. №4, 2014. С.46-50.
18. Головка В.А. Адміністративно-правове забезпечення захисту соціальних та економічних прав учасників дорожнього руху в Україні: проблеми теорії та практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2011. 20 с.
19. Колесников Є.Є. Поняття та особливості адміністративно-правового забезпечення захисту прав споживачів. *Форум права*. 2011. № 2. С. 432-438.
20. Римарчук Г.С. Адміністративно-правове забезпечення права інтелектуальної власності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2013. 18 с.
21. Корж-Ікаєва Т.Г. Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод неповнолітніх: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2008. 17 с.
22. Марчук В.І. Адміністративно-правове забезпечення встановленого порядку управління в Україні органами внутрішніх справ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2011. 16 с.
23. Філіппов А.В. Адміністративно-правове забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2010. 19 с.
24. Циверенко Г.П. Адміністративно-правове забезпечення народного волевиявлення в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2011. 21 с.
25. Хитра І.Я. Адміністративно-правове забезпечення діяльності банків в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2011. 17 с.

References.

1. Liah, T. L. (2012), “Problems of normative legal support of volunteer activity in Ukraine”, *Bulletin of Taras Shevchenko Chernigiv National Pedagogical University*, vol. 1 (104), pp. 194-195.
2. Bycel, V.T. (2003), *Velikiy tlumashniy slovník syshachnoi ukrainskoy movi* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language], VTF «Peryn», Irpin, Ukraine.
3. Tsvik, M.V. and Tkashenko, V.D. (2002), *Zagalna teoria derjavi i prava* [General theory of state and law], Right, Kharkov, Ukraine.
4. Barsykov, K.V. (2010), “Administrative and legal provision of service by officers of internal affairs bodies within the international peacekeeping units”, Ph.D. thesis, Law, Kyiv, Ukraine.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), *The Constitution of Ukraine*, *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 30, Art. 141.
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), *The Law of Ukraine “About volunteer activity”*, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3236-17> (Accessed 26 Jun 2018).
7. Kostuchenko, O. Ye. (2015), “Definition of the concept of "legal provision"”, *Scientific Herald of the National University of State Tax Service of Ukraine*, vol. 1 (68), pp. 11–16.
8. Lazarev, V.V. (1996), *Obshaa teoria prava i gosydarstva* [General theory of law and state], Urist, Moscow, Russia.
9. Galunko, V.V., Ponomarenko, V.K. and Shkarupa, V.K. (2008), *Teoria dergavi ta prava: konspekt lekciiy* [Theory of state and law: a summary of lectures], VAT “HMD”, Kherson, Ukraine, p. 280.
10. Gijevsky, V.K. Golovchenko, V.V. and Kovalsky, V.S. (2003), *Populiarnaya uridiheskaya enciklopeya* [Popular legal encyclopedia], Urinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
11. Dombrovska, O.V. (2005), “The constitutional right to life of a person and a citizen and to ensure its implementation by internal affairs bodies”, Ph.D. thesis, Law, Kyiv, Ukraine.
12. Igonin, R.V. (2011), “The concept of administrative and legal support for the functioning of the system of courts of general jurisdiction”, *Lawyer*, vol. 1 (124), pp. 36-40.
13. Lazyr, Ya.V. (2011), “Ensuring the rights and freedoms of citizens in the field of public administration”, Ph.D. thesis, Law, Kyiv, Ukraine.
14. Averianov, V.B. (2005), “Do not "manage" a person to serve her”, *Veche*, vol. 4(157), pp. 10 – 15.
15. Дручек, О.М. (2013), “The concept of administrative and legal provision of rights, freedoms and interests of the child by the internal affairs bodies of Ukraine”, *Law forum*, [Online], vol. 2, pp. 123 – 128, available at: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_2_22.pdf (Accessed 15 Jun 2018).
16. Marshenko, M.N. (1998), *Obshaa teoria gosydarstva i prava: akademisheckiy kurs* [General theory of state and law: an academic course], Zercalo, Moscow, Russia.
17. Gymin, O.M. and Priahin, Ye.V. (2014), “Administrative and legal support: concept and structure”,

Our right, vol. 4, pp.46 – 50.

18. Golovko, V.A. (2011), “Administrative and legal support for the protection of social and economic rights of road users in Ukraine: problems of theory and practice”, Ph.D. thesis, Law, Kyiv, Ukraine.

19. Kolesnikov, Ye.Ye. (2011), “Concepts and peculiarities of administrative and legal protection of consumer rights”, *Law forum*, vol. 2, pp. 432 – 438.

20. Rimarshuk H.S. (2013), “Administrative and legal provision of intellectual property rights”, Ph.D. thesis, Law, Lviv, Ukraine.

21. Korj-Ikaeva, T.G. (2008), “Administrative and legal provision of children's rights and freedoms”, Ph.D. thesis, Law, Kyiv, Ukraine.

22. Marshyk, V.I. (2011), “Administrative-legal maintenance of the established procedure of administration in Ukraine by internal affairs bodies”, Ph.D. thesis, Law, Lviv, Ukraine.

23. Filippov, A.V. (2010), “Administrative and legal security of civil aviation in Ukraine”, Ph.D. thesis, Law, Irpin, Ukraine.

24. Tsivirenko, G.P. (2011), “Administrative and legal support of people's will in Ukraine”, Ph.D. thesis, Law, Zaporizhia, Ukraine.

25. Hitra, I.Ya. (2011), “Administrative and legal support of banks activity in Ukraine”, Ph.D. thesis, Law, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2018 р.